

Kontaktallergi och atopiskt eksem hos ungdomar- starten på arbetslivet

Maria Lagrelius
Överläkare, PhD
Hudallergimottagningen
CAMM, SLSO

Ungdomar och arbete

- Debut på arbetsmarknaden
- Intressen och talanger
- Låg utbildning
- Stor risk för skador
- Rättigheter
- Medicinska förutsättningar

Hudrisker i arbetslivet

- vatten
- tvål
- starka kemikalier
- rengöringsmedel
- oljor
- lösningsmedel
- skyddshandskar
- livsmedel
- kyla
- värme
- damm
- nötning
- UV

Hudbarriären

Skyddar mot:

- Uttorkning
- UV-strålning
- Kyla
- Värme
- Mekanisk skada
- Virus, bakterier
- Toxiska substanser
- Kontaktallergi

Ungdomar och hudsjukdomar

- Atopiskt eksem
- Handeksem
- Kontaktallergi
- Psoriasis

Atopiskt eksem (Böjveckseksem)

- Inflammatorisk hudsjukdom
- Klåda, röd, torr hud, river på huden
- Lokaliserad till böjveck
- Återkommande

Atopiskt eksem

- En av de viktigaste riskfaktorerna för handeksem
- AE ger ökad risk för handeksem

Atopiskt eksem vuxen

- 3-10% i vuxen ålder
- Vanligt med lokalisation händer

Atopisk eksem

- Försämrade barriärfunktion, känslig hud
- Ökad känslighet för hudirriterande ämnen tex tvål
- Ökad risk för handeksem vid våtarbete
- Sjukvårdspersonal med anamnes på atopiskt eksem uppgav ca 1/3 handeksem senaste året

Atopiskt eksem

- större risk för långvariga handeksembesvär och sjukskrivning
- Finns studier som talar för risk att tvingas byta arbete

Våtarbete

- Arbetsuppgifter där huden (ofta på händerna) utsätts för långvarig eller upprepad kontakt med till exempel vatten, rengöringsmedel, livsmedel, lösningsmedel och andra kemikalier
- Användning av handskar skyddar händerna, men långvarig användning av täta handskar kan också irritera huden och räknas som våtarbete

Våtarbete

- Våta händer >2 tim/dag
- Handskar >2 tim/dag
- Handtvätt >20 ggr/dag

JOBBAFRISK

🔊 Lyssna 🌐 Language 📄 Lättläst

Fyll i ett sökord

Start Hälsoguide Jobbguide Utbildning **Arbetsmiljörisker** Frågor och svar Mer information Om oss

Arbetsmiljörisk

Buller

Fysisk belastning

Hand-armvibrationer

Handintensivt arbete

Helkroppsvibrationer

Hot och Våld

Kemisk exponering

Kränkande särbehandling
och mobbning i yrkeslivet

Obekväma arbetstider

Otrygga Anställningar

Våtarbete

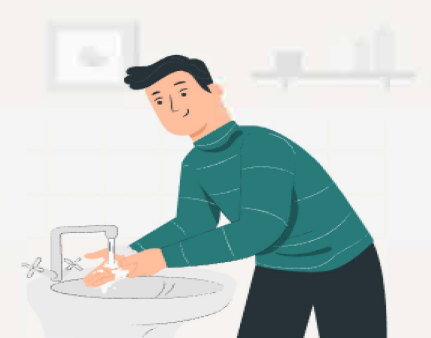
Arbetsmiljörisker > **Våtarbete**

Våtarbete

Med våtarbete menas arbetsuppgifter där huden (ofta på händerna) utsätts för långvarig eller upprepad kontakt med till exempel vatten, rengöringsmedel, livsmedel, lösningsmedel och andra kemikalier. Användning av handskar skyddar händerna, men långvarig användning av täta handskar kan också irritera huden och räknas som våtarbete.

Vilka risker finns i arbetslivet?

Våtarbete innebär risk för hudirritation och är en vanlig orsak till [handeksem](#). Upprepad kontakt med hudirriterande ämnen och vatten (som är mildt irriterande) skadar hudens naturliga barriär och skydd. Det är olika hur känslig huden är för våtarbete. Personer som har haft atopiskt eksem har större risk för att utveckla handeksem vid våtarbete. Yttre faktorer spelar också roll, till exempel luftfuktighet, kemikalier, nötning och temperatur. På vintern kan handeksem bli sämre vid lägre luftfuktighet och temperaturer. Handeksem som beror på kontakt med hudirriterande ämnen kallas irritationseksem. Besvären kan visa sig som torr hud och små sprickor. Vid kraftigare besvär kan man se rodnad, svullnad och ibland blåsor och sprickor i huden. Vid långvarigt eksem dominerar fjällande och förtyockad hud.

Medicinsk yrkesvägledning

- Jobbafrisk.se

JOBBAFRISK

🔊 Lyssna 🌐 Language 📖 Lättläst

Fyll i ett sökord

Sök

[Start](#) [Hälsoguide](#) [Jobbguide](#) [Utbildning](#) [Arbetsmiljörisker](#) [Frågor och svar](#) [Mer information](#) [Om oss](#)

Välkommen! Jobbafrisk.se vänder sig till dig som ska välja utbildning eller yrke och letar efter information om hur du kan få ett hållbart arbetsliv. Här finns information om yrken, hälsorisker och hur man kan skydda sig för att hålla sig frisk under hela arbetslivet. Arbetar du som studie- och yrkesvägledare inom skola eller arbetsliv, är du rektor, arbetar du inom Elevhälsan, Arbetsförmedlingen med mera, eller är vårdnadshavare? Då kan du också ha nytta av den information som finns här och du kan även hitta mer fakta under sidan mer information.

[Tyck till om JobbaFrisk](#)

[Byt till JobbaFrisk NPF-hemsidan](#)

[För vägledare](#)

Medicinsk yrkesvägledning

Hudrisker

- Arbeten som innebär kontakt med vatten, tvål, starka kemikalier, rengöringsmedel, oljor, lösningsmedel, skyddshandskar och livsmedel kan orsaka och försämra eksem
- Kyla eller värme, damm och nötning på huden kan också orsaka eksem
- Eksem är vanligt inom vård och hantverksyrken

Medicinsk yrkesvägledning

Riskyrrken

Bagare

Frisör

Barnskötare

Kock

Bilmekaniker

Sjuksköterska/undersköterska

Tandläkare/tandsköterska

Städare

Medicinsk yrkesvägledning

Friskyrken

Ett arbete med torra och rena arbetsuppgifter som inte nöter på huden är bäst för den som har eller har haft eksem

Medicinsk yrkesvägledning

Friskyrken

Programmerare

Receptionist

Jurist

Ingenjör

Ekonom

Väktare

Journalist

Optiker

Handeksem

- 5% av 16-åringar har handeksem i befolkningen

Handeksem

- Vanligaste arbetsrelaterade hudsjukdomen
- Vanligare hos kvinnor än män
- Ofta kroniskt hos vuxna
- Medför sjukskrivning, arbetsbyte, nedsatt livskvalitet och stora kostnader för samhället

Riskfaktorer för handeksem

- Våtarbete
- Eksem som barn (atopiskt eksem)
- Kontaktallergi

Annan atopi

- Astma / allergisk rinokonjunktivit utan atopiskt eksem
-liten eller ingen ökad risk för handeksem

Kontakteksem

- Irritativt kontakteksem
- Allergiskt kontakteksem

Vad är kontaktallergi?

- Fördröjd överkänslighet, typ IV, T-cellsmedierad
- Sensibilisering genom *hudkontakt*
- Exponering ger *allergiskt kontakteksem*
- Allergin är *bestående*
- Påvisas genom *epikutantestning (lapptest)*

Kontaktallergi

- Påvisas genom epikutantest (*lapptest*)

Vanligaste kontaktallergen

- Metaller (nickel, kobolt, krom)
- Konserveringsmedel
- Parfymämnen
- Plast- och gummikemikalier
- Hårfärgsämnen

Kontaktallergi

- 15 % av 16-åringar i befolkningen har någon kontaktallergi
- Ca 25 % av vuxna
- Riskfaktor för handeksem

Kontaktallergi ungdomar

- Vanligaste kontaktallergi nickel och parfymämnen

Kontaktallergi

- Flickor någon högre frekvens kontaktallergi
- Fördelningen mellan kontaktallergierna är liknande

Kontaktallergi ungdomar

- Kontaktallergi är nästan lika vanligt hos ungdomar som hos vuxna
- Nickelallergi är vanligast
- Kontaktallergi är vanligare hos flickor, redan under barndomen

Nickelallergi

- 8-10 % barn och ungdomar i befolkningen
- Vanligare bland flickor
- Nickelförbud EU
- Smycken, applikationer på kläder

Kontaktallergi

- Risk kan förebyggas eller minskas genom att skadlig hudexponering minimeras

Atopiskt eksem och kontaktallergi

- Förstörd hudbarriär och inflammerad hud
- Långvarig och upprepad behandling med lokalbehandling

Barn, hud och kosmetika

- Kosmetika innehåller många allergiframkallande ämnen
- Kan ge kontaktallergi och eksem
- Naturlig balans

- Hudprodukter kan skada hudens naturliga funktion

Parfymfria produkter

Hudexponering och hudsymtom

- Hudexponering för piercing och hårfärg är mycket vanligt, framförallt bland flickor

Förebygga kontaktallergi

- Minska skadlig exponering
- Information om risker
- Medvetna val
 - tillverkare, konsumenter, upphandling
- Skolan/arbetsplatsen
 - teknik, automatisering
 - personlig skyddsutrustning, hygienrutiner
- Lagstiftning
 - förbud, begränsningar, märkning, arbetsmiljö

Psoriasis

- Systemisk inflammatorisk hudsjukdom
- Orsakar hudutslag och fjällande hud
- Leder
- Hjärt-och kärlsystemet

Psoriasis

- 2-3 % i befolkningen, 30 % debut före 20 åå
- Psoriasis lokaliserat till händer
- Handskrådgivning

Sammanfattning

- Ungdomar har olika medicinska förutsättningar för arbete, rådgivning viktigt
- Atopiskt eksem en vanlig hudsjukdom som kan behöva tas i beaktande vid val av arbete

Tack!

Frågor?

Prenumerera gärna på våra nyhetsbrev

<https://www.camm.regionstockholm.se/nyhetsbrev>